

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ
του Θεόδωρου Δημ. Φερφέλη

ΚΑΣΤΡΙ ΑΓΙΑΣ 2014

Χαρισό το εμπορολόγιο

2ης Σελίδας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ

ΒΑΘ. ΝΙΣΤΑΤΟ

ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟ

ΣΠ

6947857398

**ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΒΑΣΙΛΗ ΝΙΤΣΙΑΚΟΥ**

15 ΧΡΟΝΙΑ ΞΕΝΙΤΕΙΑΣ

**«ΑΝΑΦΟΡΕΣ- ΕΝΘΥΜΗΣΕΙΣ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΛΒΑΝΙΑ»**

Περιεχόμενα

Σελίδα

Πρόλογος..... 4

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Χάρτης Αλβανίας.....6
Περιοχές που ζήσαμε στην Αλβανία.....7 - 8
Προσφυγιά (Ποίημα).....9
Προσωπικά στοιχεία-Γνωριμία με τον συγγραφέα.....10

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Η πορεία προς την ξενιτειά και η ζωή στην Αλβανία από το 1947...11 - 87
Η επιστροφή στην πατρίδα.....88 - 98

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΠΑΛΙΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΗΣ ΑΕΤΟΜΗΛΙΤΣΑΣ

Αετομηλίτσα και αλβανός φύλακας (Από την αφήγηση του πατέρα μου
Δημητρίου Φερφέλη (Τούσια Γάτα).....99
Στη Μογγίλα της Αλβανίας το 1954 (Από την αφήγηση του Τσιουμπέτα
Γάτα ή Κόϊα).....100

ΑΕΤΟΜΗΛΙΤΣΙΩΤΕΣ ΠΕΣΟΝΤΕΣ.....101 - 102

Ελληνοϊταλικός πόλεμος

Ελλάς

Εμφύλιος

Ευχαριστίες.....103

Αφιερώσεις.....104 - 105

Η δόξα για την κατοχή και την αποκτήσει των γεγονότων και
ζήματα στην Αλβανία γι αυτό το παρολόγιο - βιβλίο γεννήθηκε με την
νύχτα του χιμάνε στο Καστί-Αγιό, όσο διαμείνωμε με το αδελφό μου
Λέντο.

Ο σκοπός της προχώρας είναι να εκθέσει την ιστορία και τις
μας Αγορές και άλλες εθνικές εθνικές, όπως τα έθνη της πατρίδας
Εγώ έχω σκοπό να ερμηνεύω με τη δική μου γλώσσα και το δικό μου
πνεύμα, με τη μέθοδο - ελευθερία - απελευθέρωση των
Συντάγματα που με τη βοήθεια της εκπαίδευσης και της
αποκατάστασης των παιδιών μου Αλβανία, στην Αλβανία, στην
αποκατάσταση των παιδιών μου Αλβανία, στην Αλβανία, στην
αποκατάσταση των παιδιών μου Αλβανία, στην Αλβανία, στην

Αφιερώνεται στη γυναίκα μου, στις κόρες μου, στους
γαμπρούς μου και στα εγγόνια μου που είναι πάντα δίπλα μου
και με στηρίζουν.

Καθώς επίσης σε όλους όσους έζησαν στην ξενιτειά της
Αλβανίας και ένοιωσαν όσα εγώ και ίσως περισσότερα.....

Θεόδωρος Φερφέλης

Κυβερνητική
Βιβλιοθήκη Φερφέλης

Πρόλογος

Η ιδέα για την καταγραφή και την αποτύπωση των γεγονότων που ζήσαμε στην Αλβανία γι' αυτό το ημερολόγιο- βιβλίο, γεννήθηκε μια κρύα νύχτα του χειμώνα στο Καστρί-Αγιάς όπου διαμένουμε με τη σύζυγό μου Λενίτσα.

Οι οικογενειακές μας υποχρεώσεις έχουν ολοκληρωθεί, αφού οι κόρες μας Αγορίτσα και Βούλα έχουν δημιουργήσει τις δικές τους οικογένειες. Εγώ έχω σταματήσει να εργάζομαι ως σοβατζής και γεωργός, και τα βράδια περνούσαν με τη Λενίτσα αναπολώντας και συζητώντας, συνήθως ξημερώματα, μια και τα περισσότερα όνειρα που βλέπαμε σχετίζονταν με τα παιδικά και νεανικά χρόνια που ζήσαμε στην Αλβανία.

Οι συζητήσεις μας, αναφέρονταν στο παρελθόν και συγκεκριμένα στα δύσκολα παιδικά χρόνια που περάσαμε στην Αλβανία, στις περιπέτειες που έζησε ο καθένας με την οικογένειά του, στις χαρές και λύπες που νοιώσαμε με συγγενείς, συγχωριανούς και πατριώτες, ακόμα και στις σχέσεις και φιλίες που δημιουργήσαμε με Αλβανούς.

Ξεκίνησα να γράφω δειλά-δειλά κάθε μέρα από λίγο και αγάπησα πραγματικά αυτό που έκανα. Μέσα από τις συζητήσεις μας, άρχισα να ξετυλίγω σαν κουβάρι, όλη την πορεία, τα γεγονότα και τις καταστάσεις ξεκινώντας από την αναχώρησή μου για το Ντένισκο, την είσοδο στην Αλβανία, τα παιδικά, εφηβικά, νεανικά χρόνια, ώσπου φτάνω στον αρραβώνα μου, στο γάμο μου, στη γέννηση της πρώτης κόρης μου στη Αλβανία και στον επαναπατρισμό μας στην Ελλάδα. Σε μερικές καταστάσεις (θλίψης, θανάτου, χαράς, γάμου κ.λ.π) γράφω και ένα αντίστοιχο τραγούδι για να τα θυμηθούμε οι γέροντες, αλλά και για να τα μάθουν τα παιδιά μας και τα εγγόνια μας, να τα μεταφέρουν από γενιά σε γενιά για να μη λησμονηθούν.

Επίσης γράφω δύο παλιές ιστορίες όπως τις μολογούσαν οι παππούδες και κατάλογο ονομάτων με τους Ντενισκιώτες πεσόντες.

Έγραφα με πάθος και ειλικρίνεια, δεν κράτησα αποστάσεις ασφαλείας και αποτύπωσα τα γεγονότα όπως τα βίωσα από την ηλικία των 10 χρόνων, γιατί το κεντρικό πρόσωπο της ιστορίας ήμουν εγώ ο ίδιος.....

Καλή ανάγνωση
Θεόδωρος Φερφέλης

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΣΑΡΑΝΤΑ ΣΤΡΑΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

Λετομηλίτσα (Ντένισκο) 1928
Ο πατέρας μου με τους συμπατριώτες μας

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΟΥ ΖΗΣΑΜΕ ΣΤΗΝ ΑΛΒΑΝΙΑ

ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΙΡΑΝΩΝ

Τα Τίρανα (Tirane) είναι η πρωτεύουσα της Αλβανίας και βρίσκονται στο κέντρο της χώρας. Δυτικά από τα Τίρανα υπάρχει το μεγαλύτερο λιμάνι της Αλβανίας το Δυρράχιο (Durrës). Εκεί κοντά ανατολικά από το Δυράχιο είναι το Σιάκ (Shijak). Βόρεια από τα Τίρανα στο δρόμο προς Σκόδρα (Shkodra) βρίσκεται η τοποθεσία Μαμούρρας (Mamurras). Νότια από τα Τίρανα διασχίζει οριζόντια την Αλβανία το ποτάμι Σκουμπία (Shkumbia) το οποίο ξεκινάει από τη λίμνη της Οχρίδας (Ohrid) μέχρι την Αδριατική θάλασσα και κατά μήκος στη σειρά βρίσκονται οι πόλεις Πεκίν (Peqin) , Ελμπασάν (Elbasan) και Λιμπράζντ (Librazhd). Βόρεια του Λιμπράζντ κοντά στα σύνορα με τα Σκόπια πάνω στα καταπράσινα βουνά βρίσκεται το χωριό Στεμπλέβα (Stebleve).

ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΟΡΥΤΣΑΣ

Ανάμεσα από Κορυτσά (Korce)-Μαλίκι (Maliq) και Πόγραδετς (Pogradeci) υπάρχει μια πεδιάδα. Πριν από την πεδιάδα στα ορεινά κοντά στα ελληνικά σύνορα πίσω από το Πληκάτι βρίσκεται η Ερσέκα (Erseke). Ανατολικά από την πεδιάδα στα ορεινά βρίσκονται οι τοποθεσίες: ΝΔ από την Κορυτσά μέσα στα δάση το Βιθκούκι (Vithkuq). Δυτικά η Μοσχόπολη (Voskopojë), η πόλη των βοσκών. Η Μοσχόπολη δημιουργήθηκε από τους βλάχους τον 14^ο αι. και ήταν κοινωνικό, οικονομικό και εμπορικό κέντρο των βλάχων τον 18^ο αι. Δυτικά από το Μαλίκι βρίσκεται το χωριό Γκότση (Goce) κατάμεστο με φουντουκιές αλλά και λύκους. Ανατολικά από το Γκότση βρίσκεται το βουνό Ληνί (Mali e Lenies) με υψόμετρο 2012μ., καταπράσινο με πολλών ειδών δέντρα, νερά και λιβάδια. Κοντά στο βουνό Ληνί βρίσκεται το χωριό Στρέλτσι (Strelce) που κατασκηνώναμε το καλοκαίρι. Ανατολικά από το Πόγραδετς είναι το χωριό Βελτσάνι (Velcan).

ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΕΠΕΛΕΝΙ

Στο Τεπελένι (Terelene) σημαντικό ρόλο παίζει ο ποταμός Αώος (Vjose), ο οποίος περνάει από την Αετομηλίτσα, από την οροσειρά Τρεμπεσίνα κοντά στο Τεπελένι και καταλήγει στην Αδριατική θάλασσα ανάμεσα από

Αυλώνα (Vlore) και Φίερι (Fier). Η οροσειρά Τρεμπεσίνα αρχίζει από την πόλη Κλεισούρα, βρίσκεται βόρεια από το ποτάμι, είναι πετρώδης με λίγα νερά και χωρίς δέντρα. Ενδιάμεσα από τις δύο οροσειρές Τρεμπεσίνας βρίσκονται τα χωριά Μετζγκοράνη (Mezhgoran) και Κιάφα Αρρεζα (Qafa e Arreza). Στους πρόποδες της οροσειράς δεξιά από το ποτάμι είναι τα χωριά Σαϊμόλι (Saimoli), Αράπη Ντερβένι (Arapi derveni) και Ντραγότι (Dragot). Αριστερά από το ποτάμι είναι το Τεπελένι, η Μαμαλία (Memaliaj) και το χωριό Μουγγίλλα (Mungilla). Νότια από το Τεπελένι η όμορφη ελληνική πόλη το Αργυρόκαστρο (Gjirokaster).

ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΥΛΩΝΑ-ΦΙΕΡΙ-ΛΟΥΣΝΙΑ

Σ' αυτή την περιοχή πηγαίναμε στα χειμαδιά και είναι η μεγαλύτερη πεδιάδα της Αλβανίας. Βόρεια από την Αυλώνα (Vlore) βρίσκεται το χωριό Σκροφοτίνα (Skrofotine) και δυτικά από τη Σκροφοτίνα προς την Αδριατική θάλασσα που χύνεται ο Αώος ποταμός (Vjose) είναι το χωριό Πήσι Πόρο (Pishe- Poro). Ανατολικά από το Πήσι Πόρο είναι το χωριό Φράκουλα (Frakull) κοντά στο Φίερι. Ανατολικά από το Φίερι (Fier) είναι το χωριό Ροσκοβέτσι (Roskoveci) και ΝΑ η τοποθεσία Λήσι Μπάνη (Lisi Bani). Δυτικά από το Φίερι είναι το χωριό Σεμάν (Seman) και Βόρεια η Λούσνια (Lushnje). Κοντά στη Λούσνια είναι τα μικρά χωριά Γκράμτση (Gramsh) και Ρας Λούσνιας (Ras Lushnies).

ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΠΕΡΑΤΙ

Στο Μπεράτι (Berat) πηγαίναμε χειμώνα στην περιοχή Μάλι Μπάρδη (Mali I Bardhe) και το καλοκαίρι στο βουνό Τομόρι (Mali i Tomorit) που βρίσκεται ανατολικά από το Μπεράτι. Σήμερα στο βουνό Τομόρι υπάρχει ένα εθνικό πάρκο σε 40.000 στρέμματα, υψόμετρο 2416 μ. και ονομάζεται Τσούκα Παρτιζάν (Cuka Partizan). Μέχρι τα 1600 μ. υψόμετρο είναι καταπράσινο με διαφόρων ειδών δέντρα, άνω των 1600 μ. το τοπίο είναι αλπικό με χόρτα μόνο και εκεί το καλοκαίρι βοσκούμε τα πρόβατα. Στο δάσος έχει αρκούδες, λύκους και αγριογούρουνα. Βόρεια από το Μπεράτι προς την πεδιάδα είναι περιοχή με πετρέλαια και το χωριό Κουτσόβα (Kucove).

ΠΡΟΣΦΥΓΙΑ

(Το έγγραφο στις 15-01-2002)

Προσφυγιά για δεκαπέντε χρόνια
στα χιόνια και στα κρύα
στην έρημη Αλβανία.

Μέσα στους κάμπους και τα βουνά,
την έρημη τη γη,
μέσα στις λάσπες και τις βροχές.

Δουλεύαμε από το βράδυ ως το πρωί
για να βγάλουμε το ψωμί.
πάνω στα βουνά τα χιονισμένα
στις πλαγιές
και μέσα στις ρεματιές.

Βοσκούσαμε τα πρόβατα όλη μέρα,
αλλά δεν σκεφτόμασταν
πώς θα γερνούσαμε ποτέ.
Μέσα στα δάση είχαμε τα καλύβια
και μέσα στην ερημιά
τραγουδούσαμε και παίζαμε
σαν τ' άγρια πουλιά.

Περάσαμε τα μαύρα χρόνια του πολέμου
το 1940-1950 με πείνα,
σκοτωμούς, φυλακές και συμφορές.
Αλλά είχαμε πάντα κουράγιο
Και δεν κάναμε πίσω ποτές.

Σήμερα φτάσαμε στην Τρίτη ηλικία.
Παντρέψαμε παιδιά, μεγαλώσαμε αγγόνια,
περάσαμε λύπες και χαρές.
Αλλά ας ευχηθούμε εκείνα τα χρόνια
να μην ξανάρθουν ποτές.

Σήμερα είναι τα ΚΑΠΗ,
πηγαίνουμε εκδρομή
γλεντάμε πιο πολύ.
Ξεχάσαμε αυτά που περάσαμε στη ζωή.
Τι κρίμα που χάσαμε τα νιάτα εκείνα....

Προσωπικά στοιχεία-Γνωριμία με τον συγγραφέα

Γεννήθηκα στην Πλασιά (Νεοχώρι) Αγιάς Λαρίσης το έτος 1937 στις 15 Απριλίου. Εκεί κατοικούσαμε με την οικογένειά μου το χειμώνα όταν γυρίζαμε από το Ντένισκο (Αετομηλίτσα). Ο πατέρας μου Δημήτριος Φερφέλης του Νικολάου (Τούσια αλ Γάτα) και η μάνα μου Βούλα, το γένος Μιχαήλ Νιτσιάκου, απέκτησαν έξι παιδιά, πέντε (5) αγόρια και ένα (1) κορίτσι. Πρώτος γεννήθηκε ο Βασίλης μετά ο Διονύσης, η Αντιγόνη, ο Ηλίας, ο Αποστόλης και μικρότερος εγώ ο Θεόδωρος.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Η πορεία προς την ξενιτειά και η ζωή στην Αλβανία από το 1947

Το 1947 την Άνοιξη ξεκινήσαμε για το Ντένισκο. Εμένα με αφήσανε όμως στο Τόϊβαση (Καλοχώρι) Συκουρίου στον θείο μου, αδερφό της μάνας μου, Παπακώτσιο Νιτσιάκο, για να τελειώσω το σχολείο μέχρι αρχές Αυγούστου. Μόλις πέρασαν 2-3 ημέρες εγώ έβαλα τα κλάματα γιατί ήθελα να πάω στους γονείς μου. Με πήγε ο θείος μου στον Τύρναβο, βρήκε έναν από το Βλαχογιάννι-Τυρνάβου και τον ρώτησε:

- Πέρασαν οι βλάχοι από το χωριό σας;
- Ναι, εψές ήταν στο Βλαχογιάννι.
- Πάρε αυτό το παιδάκι και στείλτο με όποιον βρεις να φτάσει στους γονείς του.

Μόλις φτάσαμε στο Βλαχογιάννι, εκεί ήταν αντάρτες. Με πήρε ένας αντάρτης και με πήγε στη Βερδικούσια και εκεί συνάντησα την οικογένειά μου. Μαζί τους ήταν η οικογένεια της αδερφής μου Αντιγόνης, η οποία ήταν παντρεμένη με τον Στέργιο Ευθυμίου ή Σαμαρά και είχαν αποκτήσει ένα γιο τον Σταύρο 2 μηνών. Ήταν μαζί τους και οι οικογένειες του Γιώργου Καραμήτσιου, των Καλεσαίων από το Γερακάρη- Αγιάς, των Παππαδαίων από το Πουρνάρι-Συκουρίου και του Λεωνίδα Τζέκα από το Πουρνάρι, πεθερικά του αδερφού μου Βασίλη που είχε αρραβωνιαστεί την κόρη τους Πιπίνα. Μόλις φτάσαμε στα Γρεβενά, μας σταμάτησε ο στρατός διότι από εκεί και πάνω ήταν ανταρτοκρατούμενα.

Καθήσαμε εκεί δεκαπέντε μέρες και μετά φύγαμε για το Ντένισκο. Δεν μας πείραξε ο στρατός, μας άφησαν και φύγαμε. Μόλις πιάσαμε τα βουνά του Πεντάλοφου μας παρουσιάστηκαν οι αντάρτες.

-Καλώς τους συναγωνιστές, λέει ένας στον πατέρα μου Δημήτριο Φερφέλη.

-Γειά σας πατριώτες, απαντάει ο πατέρας, γιατί δεν είχαν κανένα σήμα για να ξέρεις τι είναι.

-Συναγωνιστή, είμαστε αντάρτες, ορίστε η σφραγίδα του Γιαννούλη.

Ήταν γνωστός στο χωριό μας ο καπετάν Γιαννούλης.

-Απόψε και το πρωί το γάλα θα το πάρουμε εμείς και 1% από τα πρόβατά σας.

Από τον Πεντάλοφο μέχρι το Ντένισκο το γάλα και το 1% των προβάτων μας τα παίρναν οι αντάρτες. Φτάσαμε στο χωριό. Εκεί ήταν η έδρα των ανταρτών. Έκαναν επιστράτευση τα αγόρια στις 20 Ιουνίου 1947.

ΤΟΥΤΟ ΤΟ ΒΑΡΥ ΧΕΙΜΩΝΑ ΒΓΗΚΑΝ ΑΝΤΑΡΤΕΣ ΣΤΑ ΒΟΥΝΑ

Τούτο το βαρύ χειμώνα βγήκαν αντάρτες στα βουνά
Βγήκαν να πολεμήσουν μωρέ για την ελευθεριά
Τον Μάρκο έχουν αρχηγό κι ο Μάρκος διατάζει
Πάψτε παιδιά τον πόλεμο πάψτε και τα ντουφέκια
Να κατακάτσει ο κουρνιαχτός να σηκωθεί η αντάρα
Να μετρηθούν τα σκέρια μας να ιδούμε πόσοι λείπουν
Μετράει ο Ζέρβας τρεις φορές και λείπουν τρεις χιλιάδες
Μετράν και τα ανταρτόπουλα και λείπουν τρεις λεβέντες
Να κι οι λεβέντες που 'ρχονται με αυτόματα στα χέρια
Ζήτω η Ελλάς φωνάζουνε, Ζήτω η δημοκρατία!

Αετομηλίτσα Ιωαννίνων (Ντένισκο) 1530 μ.

Από κάθε οικογένεια επιστράτευσαν και από ένα αγόρι, συνολικά 17 αγόρια Από τη δική μας οικογένεια πήραν τον αξέχαστο και αγαπημένο αδερφό μου Διονύση. Τον λέω αξέχαστο διότι μέχρι σήμερα είναι αγνοούμενος.

Άργος Ορεστικό (ΕΛ..Α.Σ 1944)
Διονύσης Φερφέλης